

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

**за провеждане на държавни изпити за придобиване трета степен
на професионална квалификация**

**СПЕЦИАЛНОСТ: № 1383 ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ НА СВОБОДНОТО
ВРЕМЕ**

София, 2004 година

1. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Изпитната програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и практика на специалността за придобиване трета степен на професионална квалификация по специалността **Организация и управление на свободното време**.

С държавните изпити по теория и практика на специалността се извършва проверка и оценка на професионалните компетенции.

Изпитната програма цели да определи единни критерии за оценка на професионалните компетенции, изискващи се за придобиване трета степен на професионална квалификация.

Изпитната програма е разработена на основание на ЗНП, ЗПОО и действащите учебни планове и програми за специалността.

2. ФОРМА НА ИЗПИТИТЕ

Държавните изпити за придобиване трета степен на професионална квалификация по специалност **Организация и управление на свободното време** са два:

➤ **Държавен изпит по теория на специалността** – писмена разработка на изпитна тема от учебното съдържание от задължителната професионална подготовка с продължителност 4 астрономически часа.

Изпитните теми се определят на базата на учебното съдържание от учебните предмети от раздел Б – **Задължителна професионална подготовка**, на учебния план. Те са съобразени с професионалните компетенции, които учениците се изисква да придобиват в процеса на обучение по професията.

За провеждане на **държавния изпит по теория** на специалността се подготвят **изпитни билети**. **Изпитният билет** съдържа наименованието на изпитната тема и план-тезиса на учебното съдържание.

Изпитният билет се изтегля в деня, определен за изпита, и е един за всички ученици, обучавани по специалността в училището.

За подготовка за държавен изпит по теория на специалността на учениците се предоставят материалите по **т.3.2.** и по **т.3.3.** и използваната литература.

➤ **Държавен изпит по практика на специалността** – изпълнение на индивидуални практически задания.

С държавния изпит по практика на специалността се проверяват и оценяват практическите компетенции, изискващи се за трета степен на професионална квалификация.

Индивидуалните практически задания се разработват от училището. Те трябва да са съобразени с критериите за оценка, определени с тази изпитна програма.

3. СЪДЪРЖАНИЕ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА СПЕЦИАЛНОСТТА

Националната изпитна програма за държавния изпит по теория на специалността съдържа:

- професионалните компетенции, които следва да се придобият в процеса на обучение по теория на специалността;
- учебните предмети и учебното съдържание по учебните предмети от раздел Б на учебния план, въз основа на които се формират професионалните компетенции;
- списък на изпитните теми и план-тезис на учебното съдържание /предоставят се на учениците за подготовка за изпита/;
- критерии за оценяване на професионалните компетенции;

➤ система за оценяване.

3.1. Професионални компетенции, придобити в резултат от обучението по специалността.

Професионални компетенции	Тежест на компетенциите в %
1.Познава технологията на туристическото обслужване.	30
2.Познава спецификата на икономиката и управлението на туристическото предприятие.	20
3.Познава правната уредба в туризма.	10
4.Познава отчетността в туризма.	10
5.Познава информационните технологии в туризма.	10
6.Познава нормативната уредба за санитарно-хигиенните изисквания, ЗБУТ в туристическите предприятия.	10
7.Познава специфичната терминология на чужд език.	10

3.2. Тематични области, учебни предмети и учебно съдържание, въз основа на които се формират професионалните компетенции.

№	ТЕМАТИЧНИ ОБЛАСТИ, УЧЕБНИ ПРЕДМЕТИ, УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ
1.	Технология на туристическото обслужване.	- познава технологията на обслужване в ресторанта; - познава технологията и организацията на обслужване в хотел; - познава технологичните особености на посредническата дейност; - познава технологията на транспортното обслужване; - познава технологията и организацията на екскурзоводското обслужване;
2.	Икономика и мениджмънт в туризма.	- познава туристическите предприятия /спецификата на стопанската им и икономическа дейност/; - познава структурите и органите на управление в туризма; - познава управлението на качеството на туристическите услуги, персонала, финансовата и маркетингова дейност в туристическото предприятие; - познава същността и методиката на изготвяне на бизнес програмите на предприятието.
3.	Бизнес комуникации	-познава особеностите на вербалната и невербалната комуникация; - познава особеностите в общуването с партньори и клиенти от различни култури;
4.	Счетоводство на туристическата фирма	- познава същността и организацията на счетоводното отчитане на дълготрайните материални и нематериални активи, краткотрайните материални активи, паричните средства и движимите ценности на туристическото предприятие;
5.	Правна уредба в туризма	- познава Закона за туризма и неговото приложение в практиката;
6.	Организация и управление на малкото	- познава начините на определяне на себестойността на туристическия пакетен продукт;

	предприятие в туризма	- познава видовете цени и особеностите на ценообразуването; - познава взаимоотношенията на туристическото предприятие с банките и формите на безналични разплащания; - познава взаимоотношенията със застрахователните институти;
7.	География на туризма	- познава условията и факторите, влияещи върху възможностите за развитие на туризма в дадената дестинация;
8.	Маркетинг и реклама	- познава особеностите на маркетинговите проучвания и рекламата в сферата на туризма.
9.	Анимация в туризма	- познава и прилага особеностите на анимацията, свързани с обслужването на организирани групи туристи и индивидуални туристи.

3.3. Списък на изпитните теми и план-тезис на учебното съдържание.

ИЗПИТНА ТЕМА №1: ПЛАНИРАНЕ И ОРГАНИЗИРАНЕ НА ТУРИСТИЧЕСКО ПЪТУВАНЕ С ОБЩА ЦЕНА

План-тезис:

- Същност на туроператорската дейност.
- Проучване на туристическия пазар /търсене, предлагане, конкуренция/.
- Проучване на ресурсите с цел избор на дестинация и вид на пътуването.
- Договаряне с транспортъори и хотелиери.
- Формиране на цена на паушалното пътуване.
- Изготвяне и реклама на програмата на туристически пакети.

№	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ 100
1.	Познава правно-нормативните документи, регламентиращи дейността на туристическите агенции.	10
2.	Познава елементите и спецификата на туристическия пазар.	30
3.	Обяснява видовете ресурси и влиянието им при формиране на туристическия продукт.	10
4.	Познава специфичните особености на хотелиерския продукт и продукта на транспортната фирма при договарянето /варианти на договаряне на легловия контингент/.	20
5.	Познава принципите и методите на ценообразуване и калкулиране.	20
6.	Познава и прилага основните принципи на рекламата и рекламните средства.	10

ИЗПИТНА ТЕМА №2: ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПРОДАЖБИТЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОРГАНИЗИРАНО ТУРИСТИЧЕСКО ПЪТУВАНЕ С ОБЩА ЦЕНА

План-тезис:

- Изготвяне на каталог.
- Реклама – начини на рекламиране и канали за реализация на продукта.
- Технологични етапи на обслужване на клиента и изисквания към обслужващия персонал.
- Документи и документооборот – ваучер.
- Обслужване на туристите при провеждане на туристическо пътуване.
- Роля на туристическите представителства – функции и задачи при обслужване на туристите.

- Уреждане на рекламациите и отчитане на туристическото пътуване.

№	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ 100
1.	Познава изискванията за изготвяне на каталога с програмите.	10
2.	Познава и прилага основните принципи на рекламата и рекламните средства, и начините на дистрибуция на туристическия продукт.	20
3.	Познава видовете продажби и начините на разплащане.	20
4.	Познава нормативно установените реквизити на ваучера като основен разплащателен документ.	10
5.	Познава технологията на обслужването на туристите.	20
6.	Познава начините на контрол върху изпълнението на договорните отношения.	10
7.	Познава условията на договора за рекламации и неустойки, и начините на отчитане.	10

ИЗПИТНА ТЕМА №3: ТУРИСТИЧЕСКИ ПЪТУВАНИЯ С ВЪЗДУШЕН ТРАНСПОРТ

План-тезис:

- Развитие, роля и значение на въздушния транспорт в туризма.
- МТБ и организация на експлоатацията ѝ.
- Техничко-икономически особености.
- Показатели за характеристика на пътническия въздушен транспорт.
- Организиране на туристически пътувания с въздушен транспорт.
- Проблеми и перспективи на въздушния транспорт в България.

№	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ 100
1.	Познава развитието, ролята и значението на въздушния транспорт в туризма.	10
2.	Описва МТБ и организацията на експлоатацията ѝ.	20
3.	Изяснява предимствата и недостатъците на въздушния транспорт.	20
4.	Познава показателите, характеризиращи въздушния транспорт.	20
5.	Познава и разработва различните видове туристически пътувания с въздушен транспорт.	20
6.	Анализира проблемите и тенденциите при използване на въздушния транспорт в туризма.	10

ИЗПИТНА ТЕМА № 4: ТУРИСТИЧЕСКИ ПЪТУВАНИЯ С АВТОМОБИЛЕН ТРАНСПОРТ

План-тезис:

- Развитие, роля и значение на автомобилния транспорт в туризма.
- МТБ и организация на експлоатацията ѝ.
- Техничко-икономически особености.
- Показатели за характеристика на пътническия автомобилен транспорт.
- Организиране на туристически пътувания с автомобилен транспорт.
- Проблеми и перспективи на автомобилния транспорт в България.

№	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ
---	-----------------------	-----------------------

		100
1.	Познава развитието, ролята и значението на автомобилния транспорт в туризма.	10
2.	Описва МТБ и организацията на експлоатацията ѝ.	20
3.	Изяснява предимствата и недостатъците на автомобилния транспорт.	20
4.	Познава показателите, характеризиращи автомобилния транспорт.	20
5.	Познава и разработва различните видове туристически пътувания с автомобилен транспорт.	20
6.	Анализира проблемите и тенденциите при използване на автомобилния транспорт в туризма.	10

ИЗПИТНА ТЕМА № 5: ТУРИСТИЧЕСКИ ПЪТУВАНИЯ С ВОДЕН ТРАНСПОРТ

План-тезис:

- Развитие, роля и значение на водния транспорт в туризма.
- МТБ и организация на експлоатацията ѝ.
- Техничко-икономически особености.
- Показатели за характеристика на пътническия воден транспорт.
- Организиране на туристически пътувания с воден транспорт.
- Проблеми и перспективи на водния транспорт в България.

№	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ 100
1.	Познава развитието, ролята и значението на водния транспорт в туризма.	10
2.	Описва МТБ и организацията на експлоатацията ѝ.	20
3.	Изяснява предимствата и недостатъците на водния транспорт.	20
4.	Познава показателите, характеризиращи водния транспорт.	20
5.	Познава и разработва различните видове туристически пътувания с воден транспорт.	20
6.	Анализира проблемите и тенденциите при използване на водния транспорт в туризма.	10

ИЗПИТНА ТЕМА № 6: РОЛЯ НА ЕКСКУРЗОВОДСКОТО ОБСЛУЖВАНЕ ЗА ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ТУРИСТИЧЕСКИЯ ПРОДУКТ

План-тезис:

- Предпоставки за възникване и развитие на екскурзоводската услуга.
- Видове екскурзии.
- Видове екскурзоводски услуги.
- Функции на екскурзовода.
- Изисквания за професионална пригодност.
- Методично-тематичен план на екскурзията.
- Съдържание на екскурзоводската беседа.
- Анимация в екскурзиите.

№	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ 100
1.	Познава историята и съвременните тенденции в развитието на международния туризъм.	10

2.	Познава класификацията на видовете екскурзии.	10
3.	Обяснява основните задължения при отделните видове услуги.	20
4.	Обяснява задълженията на екскурзовода.	10
5.	Пояснява изискванията към професионалните и личностни качества на екскурзовода.	10
6.	Обяснява съдържанието на методично-тематичния план.	20
7.	Познава структурата на екскурзоводската беседа.	10
8.	Описва подходящата форма на анимация в екскурзията.	10

ИЗПИТНА ТЕМА № 7: ТУРИСТИЧЕСКАТА АНИМАЦИЯ – СЪВРЕМЕННА ФОРМА ЗА ОРГАНИЗИРАНЕ НА СВОБОДНОТО ВРЕМЕ НА ГОСТИТЕ

План-тезис:

- Същност на туристическата анимация.
- Предпоставки за възникване на туристическата анимация.
- Развитие на туристическата анимация.
- Класификации и видове анимация.
- Функции на анимацията.
- Изисквания към личността и професионалната квалификация на аниматора.

№	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ 100
1.	Познава същността и съдържанието на понятието “Анимация в туризма”.	10
2.	Анализира предпоставките за възникване на потребности у съвременния човек от туристическа анимация.	20
3.	Познава развитието на туристическата анимация.	10
4.	Изброява и характеризира различните форми и видове на туристическата анимация.	30
5.	Познава функциите и значението на туристическата анимация в живота на съвременния човек.	10
6.	Познава изискванията към личността и професионалните качества на аниматора в туризма.	20

ИЗПИТНА ТЕМА № 8. МЯСТО И РОЛЯ НА ЕКСКУРЗОВОДСКОТО ОБСЛУЖВАНЕ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ТУРИСТИЧЕСКИЯ ПРОДУКТ

План-тезис:

- Предпоставки за възникване и развитие на екскурзоводската услуга.
- Видове екскурзии; видове екскурзоводи и изисквания към личността на екскурзовода.
- Видове екскурзоводски услуги.
- Основни функции на различните групи екскурзоводи.

№	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ 100
----------	------------------------------	--------------------------------------

1.	Познава историята и съвременните тенденции в развитието на международния туризъм.	10
2.	Познава видовете екскурзии по различни критерии и изисквания към екскурзовода.	30
3.	Разграничава видовете екскурзоводски услуги.	30
4.	Свързва предоставяните екскурзоводски услуги с функциите на екскурзовода.	30

ИЗПИТНА ТЕМА № 9. ВИДОВЕ АНИМАЦИЯ

План-тезис:

- Културно-познавателна анимация.
- Творческо-имитационна анимация.
- Приключенско-забавна анимация.
- Спортно-развлекателна анимация.
- Социализираща анимация.

№	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ 100
1.	Познава същността и значението на основните видове анимация.	40
2.	Познава предпоставките за възникване на необходимост от анимация.	20
3.	Познава методите за анализ на потребителското търсене, необходимост при избор на анимационни програми.	40

3.4. Система за оценяване.

Оценяването на изпитните теми се извършва по критериите, записани след всяка тема.

Системата за оценяване е точкова. Сумата от точките за всички критерии за една тема е 100. За всеки критерий точките са определени съобразно неговата тежест и са максимални. В зависимост от показаните знания по съответния критерий могат да се получат от 0 до максималния брой точки.

- при пълно и вярно покриване на всички критерии се поставя максималният брой точки – 100;
- при непълно покриване на съответния критерий се отнемат до 20 % от максималния брой точки за съответния критерий;
- при направени пропуски и грешки се отнемат над 50 % от максималния брой точки за съответния критерий;
- при непокрит критерий не се дават точки.

Точките се сумират за темата и се приравняват към цифрова оценка по следната формула:

$$\text{Оценка} = \frac{6 \times \text{получен брой точки от ученика}}{100}$$

Оценката се изчислява с точност до стотни.

4. СЪДЪРЖАНИЕ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА СПЕЦИАЛНОСТТА

Изпитната програма за държавния изпит по практика на специалността съдържа:

- насоки за организиране и провеждане на държавния изпит по практика на специалността;
- насоки за разработване на индивидуалните практически задания;

- критерии за оценяване;
- система за оценяване.

4.1. Съдържание на държавния изпит по практика на специалността.

Държавният изпит по практика на специалността се организира в един ден, като всеки ученик изпълнява индивидуална практическа задача от следните тематични области:

- Хотелиерство и ресторантьорство – хотел, кухня, ресторант.
- Допълнителни туристически дейности.
- Организиране на пътувания.
- Разработка на маршрути.
- Икономика и мениджмънт в туризма.
- Анимация в туризма

Съдържанието на индивидуалното практическо задание се описва в бланка и се придружава от протокол за изпълнение и карта за оценяване.

Държавният изпит по практика на специалността за придобиване на трета степен на професионална квалификация съдържа – проверка и оценка на езиковите познания по чужд език и тяхното използване в конкретната ситуация.

4.2. Насоки за разработване на индивидуалните практически задания.

Индивидуалното практическо задание, което получава всеки ученик съдържа:

- Наименование на практическата задача.
- Съдържание на извършваната работа – определя се от следните тематични области:
 - Хотелиерство и ресторантьорство – хотел, кухня, ресторант.
 - Допълнителни туристически дейности.
 - Организиране на пътувания.
 - Разработка на маршрути.
 - Икономика и мениджмънт в туризма.
 - Анимация в туризма.
 - комуникация на изучавания чужд език.
- Изисквания на които трябва да отговаря извършената дейност.
- Срок за изпълнение.
- Изисквания по ЗБУТ.
- Изисквания към санитарно-хигиенните изисквания.
- Изисквания към представянето (презентацията на извършената практическа задача) пред изпитната комисия.

Съдържанието на индивидуалното практическо задание се описва в бланка и се придружава от протокол за изпълнение и карта за оценяване.

4.3. Критерии за оценяване.

№	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	Максимален брой точки 100
1.	Техника на презентирание.	10
2.	Познава и прилага правно-нормативните документи, регламентиращи дейността на туристическите предприятия.	10
3.	Познава специфичните особености на формиране на туристическия продукт и спазва технологията при предоставяне на различните видове туристически услуги.	30
4.	Познава и прилага методите на ценообразуване и	10
5.	калкулиране.	
6.	Познава и прилага основаните принципи на реклама и	10
7.	рекламни средства.	10
7.	Спазва изискванията за ЗБУТ, ПО и опазване на околната среда.	10
8.	Притежава добри комуникативни способности и професионално поведение.	10

4.4. Система за оценяване.

Оценяването се извършва по точкова система. На всяко практическо задание се поставя оценка съобразно посочените критерии.

За преминаване от точкова в цифрова система се използва формулата от т.3.4. на тази изпитна програма.

5. ЛИТЕРАТУРА

1. И.Бъчваров, Цв. Тончев, Основи на туризма, изд. Галия, София, 1996
2. Ас. Георгиев, Мир.Василева, Турооператорска, агентска и транспортна дейност в туризма, изд. Аскони, София, 2003
3. Вес. Кръстева – Ибрашимова, Организация на туристическото обслужване в посредническите и туроператорски дейности, изд. Абагар, Бургас, 1994
4. М. Нейков, Технология и организация на туристическата дейност, НБУ, София, 1995
5. Елка Атанасова и колектив, Икономика и организация на туризма, изд. Варна 1997
6. Ив. Христов, Управление на туризма, Бургас, 1999
7. Св. Ракаджийска, С. Маринов, Маркетинг на туристическия бизнес, НБУ, София, 1995
8. Ив. Маринова, М. Гешева, Бизнес комуникации – IX клас на професионалните гимназии, Нови знания, София, 2001
9. Ер. Начева, Счетоводство на туристическото предприятие, Форком, 2002
10. Цв. Тончев, География на туризма, София, 2001
11. Г. Данев и колектив, Наръчник на екскурзовода /I – IV част/, Медицина и физкултура, София 1980
12. Справочник гида /I – IV част/, 1986.

6. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. инж. Славка Койчева – МОН

Професионална гимназия по туризъм – гр. Плевен

2. Валентина Кьосева
3. Димитрина Палева
4. Саша Дачева
5. Малинка Малинова

Приложение №1: Примерни индивидуални практически задания

ИНДИВИДУАЛНО ПРАКТИЧЕСКО ЗАДАНИЕ № 1

КАЛКУЛАЦИЯ НА ТРАНСПОРТНИ РАЗХОДИ С НАЕТО ТРАНСПОРТНО СРЕДСТВО /АВТОБУС/ ПО ОПРЕДЕЛЕН МАРШРУТ

1. Като част от себестойността на планирано организирано туристическо пътуване с обща цена.

ЗАДАЧА: Екскурзия до София, включваща панорамна обиколка на София /еднодневна/:

- разстояние Плевен – София – 180 км
- командировъчни разходи шофьор – 15 лв
- паркинг – 3 часа, цена на паркинга на час – 5,00 лв
- цена транспортно средство на км – 1,50 лв
- марка автобус – “Сетра”
- брой туристи – 50

2. Като заявка от група с точно определен брой пълноплащащи участници – 48 човека

№	КРИТЕРИЙ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ 100
1.	Да проучи, прецени условия по оферти на различни транспортни фирми.	10
2.	Да знае да сключи договор /в писмен вид/ с оферта /транспортър/. Да изиска лиценз и застраховки на транспортната фирма.	10
3.	Да прецени при избора на транспортната фирма правилното съотношение между цена и качество на услугата.	25
4.	Да калкулира издръжката на шофьора.	5
5.	Да калкулира другите разходи – паркинг, пътни такси.	5
6.	Да не е допуснал технически грешки при изчисляване.	40
7.	Да знае правилата за спазване на безопасни условия на труд в туристическия офис.	5

ИНДИВИДУАЛНО ПРАКТИЧЕСКО ЗАДАНИЕ № 2

КАЛКУЛАЦИЯ НА ТРАНСПОРТНИ РАЗХОДИ С НАЕТО ТРАНСПОРТНО СРЕДСТВО /САМОЛЕТ/. ЧАРТИРАНЕ. ЧАРТЪРНА ПРОГРАМА.

ЗАДАЧА: Да се изчисли разходът на транспорт като част от себестойността на организираното туристическо пътуване с обща цена при:

- чартърна програма: Варна – Брюксел – Варна от 01.05. – 02.10.
- продажба на едноседмични и двуседмични почивки
- наемна цена на самолета – 20 000 евро
- самолет – модел ТУ 154, брой седалки - 156

№	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ 100
1.	Да проучи, прецени условия по оферти на различни транспортни фирми /авиокомпаниии/.	5
2.	Да прецени при избора на авиокомпания правилното съотношение между цена и качество, да изисква копие от	10

	лиценза на транспортната фирма при сключване на договор.	
3.	Да въведе коригиращ коефициент.	15
4.	Да въведе правилен процент заетост.	15
5.	Да не е допуснал технически грешки при калкулация.	50
6.	Да знае правилата за спазване на безопасни условия на труд на работното място.	5

ИНДИВИДУАЛНО ПРАКТИЧЕСКО ЗАДАНИЕ № 3

КАЛКУЛАЦИЯ НА ТРАНСПОРТНИ РАЗХОДИ С НАЕТО ТРАНСПОРТНО СРЕДСТВО /САМОЛЕТ/. ЧАРТИРАНЕ. ЕДНОКРАТНО ЧАРТИРАНЕ – ЕКСКУРЗИЯ СЪС САМОЛЕТ.

ЗАДАЧА: Да се изчисли разходът за транспорт като част от себестойността на организираното туристическо пътуване с обща цена при:

- екскурзия: София – Истанбул – София
- наемна цена за самолет – 5000 евро
- марка самолет – ТУ 134, брой седалки – 76

№	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ 100
1.	Да проучи, прецени условия по оферти на различни транспортни фирми /авиокомпаниите/ и да избере подходящ оферент, като се съобрази със съотношението между цена и качество.	20
2.	Да проучи цените на конкуренцията и търсенето с цел правилно определяне на процента заетост по формулата за Р тр.	25
3.	Да не допуска технически грешки при решаване на задачата.	50
4.	Да знае правилата за спазване на безопасни условия на труд на работното място – туристически офис.	5

ИНДИВИДУАЛНО ПРАКТИЧЕСКО ЗАДАНИЕ № 4

ФОРМУЛИ НА ХОТЕЛСКО НАСТАНЯВАНЕ - ЦЕНИ ЗА ОСНОВНИТЕ ТУРИСТИЧЕСКИ УСЛУГИ В ЗАВИСИМОСТ ОТ НАСТАНЯВАНЕТО В DB; SGL, TRPL; Suite FR на ad и ch.

**ДА СЕ НАЧЕРТАЕ СХЕМАТА НА РАЗДЕЛЯНЕ НА ТУРИСТИЧЕСКИЯ СЕЗОН
НА ПОДСЕЗОНИ. ДА СЕ ОБЯСНЯТ ЦЕНИТЕ ПО ПОДСЕЗОНИ КАКВО
ПРЕДСТАВЛЯВА ДОГОВАРЯНЕТО НА ЛЕГЛОВИ КОНТИНГЕНТ.**

№	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ 100
1.	Да знае как се извършва договарянето на основни туристически услуги между туроператори и хотелиери. Да знае задължителните реквизити на договора.	25
2.	Да знае основните права и задължения на хотелиера.	10
3.	Да знае основните права и задължения на туроператора /спазване сроковете за резервации и анулации/.	20
4.	Да знае при какви случаи се изплащат неустойки от страна на хотелиера.	10
5.	Да може да обясни различните цени за основни туристически услуги в рамките на сезона по ценови анекси към договора между туроператор и хотелиер.	30
6.	Да спазва безопасни условия на труд на работното място.	5

ИНДИВИДУАЛНО ПРАКТИЧЕСКО ЗАДАНИЕ № 7

РАЗПЛАЩАНИЯ МЕЖДУ ТУРОПЕРАТОР И ХОТЕЛИЕР ПО ДОГОВОР. ФАКТУРИРАНЕ НА ОСНОВНИ ТУРИСТИЧЕСКИ УСЛУГИ – ДОКУМЕНТИ, НЕОБХОДИМИ НА ТУРОПЕРАТОРА, ЗА ДА ОСЪЩЕСТВИ ПЛАЩАНЕ ОТ НЕГОВА СТРАНА НА ХОТЕЛИЕРА ЗА ОСНОВНИ ТУРИСТИЧЕСКИ УСЛУГИ ПО ДОГОВОР – ИНВОИС, ЧАРТЪРЕН ОПИС, ОРИГИНАЛ -ВАУЧЕР, ДАНЪЧНА ФАКТУРА.

ЗАДАЧА: Да се фактурират основни туристически услуги по руминг-лист.

№	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ 100
1.	Да познава документите, документооборота, свързани с настаняване и разплащания между туроператор и хотелиер.	45
2.	Да не допуска технически грешки при изчисления.	50
3.	Да спазва изискванията за безопасни условия на труд.	5

ИНДИВИДУАЛНО ПРАКТИЧЕСКО ЗАДАНИЕ № 8

ВАУЧЕР – РЕКВИЗИТИ, ОТЧЕТНОСТ.

ЗАДАЧА: Да се попълни ваучер за настаняване на 10 рах /Иванови/ - 9 AD и 1 СН в 1 SGL, 4 DBL + 1 extra b./CH/ на база 10 HB, пристигащи на 01.08., заминаващи на 11.08. в хотел “Перуника” /две звезди/, собственост на ЕТ “Витор”, лиценз № 0015638, адрес “Братя Шкорпил” № 5 – Варна. Клиентите са платили екскурзия: Варна + Делфинариум.
Да се обясни схемата на движение на ваучера.

№	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ 100
1.	Да познава същността на търговските отношения и разплащанията с хотелиера.	45
2.	Да не допуска грешки при попълване на бланката ваучер -брой рах / AD,CH престой, формули на хотелско обслужване, допълнителни мероприятия/.	50
3.	Да знае правилата за безопасни условия на труд.	5

ИНДИВИДУАЛНО ПРАКТИЧЕСКО ЗАДАНИЕ № 9

ИЗГОТВЯНЕ НА ОФЕРТА ЗА ПАУШАЛНО ПЪТУВАНЕ, ФОРМИРАНЕ НА КОМИСИОННА, ВКЛЮЧЕНА В ЦЕНАТА. КАТАЛОГ-БРОШУРА – ИЗИСКВАНИЯ. РАБОТА С КЛИЕНТИ ПО КАТАЛОГ.

№	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ 100
1.	Да може да извършва информационна дейност.	20
2.	Да може да извършва рекламна дейност.	20
3.	Да има правилен подход към клиента с цел продажба на туристически пакет.	55
4.	Да познава условията за безопасна работа в туристически офис.	5

ИНДИВИДУАЛНО ПРАКТИЧЕСКО ЗАДАНИЕ № 10

**ДОПЪЛНИТЕЛНИ УСЛУГИ В ТУРИЗМА – КОНКУРСИ И МЕРОПРИЯТИЯ,
ОРГАНИЗИРАНЕ НА МЯСТО /БИТОВИ ВЕЧЕРИ, РАЗВЛЕКАТЕЛНИ
МЕРОПРИЯТИЯ – ЯХТПИКНИЦИ, ДЖИПСАФАРИТА, ПОЗНАВАТЕЛНИ
ЕКСКУРЗИИ/
ПОСЕЩЕНИЕ НА МУЗЕЙ В ПЛЕВЕН.**

№	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ 100
1.	Да познава изискванията за организиране на мероприятия.	10
2.	Да може да рекламира мероприятията, да издава правилно попълнени билети за мероприятия и екскурзии.	10
3.	Да знае кога допълнителните услуги се включват в общата /паушалната/ цена.	20
4.	Да познава и спазва изискванията към екскурзовода.	20
5.	Да изнесе екскурзоводска беседа.	40

ИНДИВИДУАЛНО ПРАКТИЧЕСКО ЗАДАНИЕ № 11

**ТЕМАТИЧНО - МЕТОДИЧЕСКА РАЗРАБОТКА НА ЕКСКУРЗИЯ ПО
МАРШРУТ: КК”ЗЛАТНИ ПЯСЪЦИ” – КК”АЛБЕНА” – БАЛЧИК – нос
КАЛИАКРА**

НАСОКИ ЗА РАБОТА

- 1.Изготвяне на тематично – методичен план на екскурзията с посочени основна тема и подтеми.
- 2.Посочване целта, вида, времетраенето на екскурзията и състава, националността и броя на туристите.
- 3.Информация за КК ”Златни пясъци” и КК”Албена”.
- 4.Екскурзоводска беседа за двореца и ботаническата градина в град Балчик.
- 5.Екскурзоводска беседа за нос Калиакра.
- 6.Избор на подходяща форма на анимация.

№	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ 100
1.	Избира основната тема и подтемите според маршрута и състава на групата.	20
2.	Определя целта на екскурзията, вида, времетраенето на екскурзията, състава, националността и броя на туристите.	10
3.	Познава добре фактическите данни за създаването, развитието и днешното състояние на туристическите комплекси и внася елементи на реклама за развитието на България като туристическа дестинация.	20
4.	Познава обектите и правилно поднася информацията за тях.	30
5.	Показва нужното внимание и отношение към туристите /за чуждестранните туристи и владеене на чужди езици/.	10
6.	Познава и умее да подбира подходящия вид анимация съобразно състава, националността и желанието на групата.	10

ИНДИВИДУАЛНО ПРАКТИЧЕСКО ЗАДАНИЕ № 12

ТЕМАТИЧНО –МЕТОДИЧЕСКА РАЗРАБОТКА НА ЕКСКУРЗИЯ ПО МАРШРУТ : СОФИЯ – РИЛСКИ МАНАСТИР – МЕЛНИК

НАСОКИ ЗА РАБОТА

- 1.Изготвяне на тематично – методичен план на екскурзията с посочени основна тема и подтеми.
- 2.Посочване целта, вида, времетраенето на екскурзията, състава, националността и броя на туристите.
- 3.Справка за основните обекти по маршрута – Владайско дефиле, Радомир, Сепарева баня, Дупница, Сандански, Мелник.
- 4.Екскурзоводска беседа за София.
5. Екскурзоводска беседа за Рилски манастир.

№	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ 100
1.	Избира основната тема и подтемите според маршрута и състава на групата.	20
2.	Определя целта на екскурзията, вида, времетраенето, състава, националността и броя на туристите.	10
3.	Познава добре маршрута , обектите и правилно поднася информацията за тях , внася елементи на реклама за развитието на България като туристическа дестинация.	30
4.	Спазва изискванията при поднасяне на екскурзоводската беседа.	20
5.	Показва нужното внимание и отношение към туристите /за чуждестранните туристи и владеене на чужд език/.	10
6.	Познава и умее да подбира подходящия вид анимация съобразно състава , националността и желанията на групата.	10

ИНДИВИДУАЛНО ПРАКТИЧЕСКО ЗАДАНИЕ № 12

ТЕМАТИЧНО – МЕТОДИЧЕСКА РАЗРАБОТКА НА ПЕШЕХОДНА ОБИКОЛКА НА ЦЕНТРАЛНАТА ЧАСТ НА гр. СОФИЯ /ПЛОВДИВ, ВАРНА, ПЛЕВЕН – обиколка/

НАСОКИ ЗА РАБОТА

3. Изготвяне на тематично – методичен план на екскурзията /обиколката/ на града с посочени основна тема, подтеми и обекти.
4. Посочване целта, вида, времетраенето на екскурзията и състава, националността и броя на туристите.
5. Изготвяне контролния текст на екскурзоводската беседа – увод, основна част /кратка географска и историческа справка за града, справка за обектите/ и заключение.

№	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ 100
1.	Избира основната тема и подтемите според състава и националността на групите.	20
2.	Умее да изготви план – програма на екскурзията за деня с посочени	10

	часове /посещение на обектите, обяд, свободно време/.	
3.	Познава обектите и правилно поднася информацията за тях.	30
4.	Умее да структурира екскурзоводската беседа с логически преход между подтемите.	20
5.	Показва нужното внимание и отношение към туристите- /за чуждестранните туристи и владеене на чуждия език/.	20

ИНДИВИДУАЛНО ПРАКТИЧЕСКО ЗАДАНИЕ №14

ТЕМАТИЧНО – МЕТОДИЧЕСКА РАЗРАБОТКА НА ЕКСКУРЗИЯ ПО МАРШРУТ: КК “св. КОНСТАНТИН И ЕЛЕНА” – гр. ВАРНА – КК “СЛ. БРЯГ” – гр. НЕСЕБЪР

НАСОКИ ЗА РАБОТА

1. Изготвяне на тематично – методичен план на екскурзията с посочени основна тема и подтеми .
2. Посочване целта, вида, времетраенето на екскурзията и състава, националността и броя на туристите.
3. Информация за КК “св. КОНСТАНТИН И ЕЛЕНА” и за КК “СЛЪНЧЕВ БРЯГ”.
4. Кратка историческа и географска справка за гр. Варна, западната промишлена зона, Аспарухов мост и нос Галата.
5. Екскурзоводска беседа за гр. Несебър /историческа справка, древни и възрожденски паметници/.
6. Избор на подходяща форма на анимация.

№	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ 100
1.	Избира основната тема и подтемите според маршрута и състава на групите.	20
2.	Определя целта на екскурзията, вида на екскурзията и времетраенето, състава, националността и броя на туристите.	10
3.	Познава добре фактическите данни за създаването, развитието и днешното състояние на туристическите комплекси и внася елементи на реклама за развитие на България като туристическа дестинация.	20
4.	Познава обектите и правилно поднася информацията за тях.	30
5.	Показва нужното внимание и отношение към туристите – присъстващи в залата / за чуждестранните туристи и владеене на чуждия език/.	10
6.	Познава и умее да подбира подходящия вид анимация, съобразно състава, националността и желанието на групата.	10

ИНДИВИДУАЛНО ПРАКТИЧЕСКО ЗАДАНИЕ № 15

СЪСТАВЯНЕ НА АНИМАЦИОННА ПРОГРАМА ЗА ЧУЖДЕСТРАННИ ТУРИСТИ ПОЧИВАЩИ В ХОТЕЛ, ЗАДОВОЛЯВАЩА ИНТЕРЕСИТЕ ИМ ОТ НАЦИОНАЛНИТЕ ОСОБЕНОСТИ НА СТРАНАТА

НАСОКИ ЗА РАБОТА

1. Анимационни прояви, свързани с българските традиции и обичаи.
2. Мероприятия, свързани с националния бит /българска кухня, българска къща, българско село, български занаяти/.
3. Прояви и срещи, свързани с българската култура.
4. Мероприятия, свързани с посещение на уникални природни и исторически забележителности.

№	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ 100
1.	Познава българските традиции и обичаи и свързаните с тях празници	25
2.	Умее да подбере подходящи обекти организира атракции, свързани с националния ни бит	25
3.	Умее да направи подбор на културните мероприятия и да организира срещи с изявени творци на българската култура	25
4.	Умее да подбере и предложи подходящи маршрути, обхващащи атрактивни природни и исторически забележителности	25

ИНДИВИДУАЛНО ПРАКТИЧЕСКО ЗАДАНИЕ № 16

СЪСТАВЯНЕ НА АНИМАЦИОННА ПРОГРАМА ОТ МЕНИДЖЪР НА СРЕДНО ГОЛЯМ ХОТЕЛ КРАЙ МОРЕТО ЗА ОРГАНИЗИРАНИ НЕМСКИ /ФРЕНСКИ, АНГЛИЙСКИ, ИТАЛИАНСКИ И ДР./ ТУРИСТИ

НАСОКИ ЗА РАБОТА

1. Анализ на потребителското търсене чрез анкета.
2. Избор и съставяне на анимационна програма на база проведено проучване.
3. Избор на форма за рекламиране на мероприятията.

№	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ 100
1.	Анализиране потребителското търсене по: - националност - възраст - пол - социален статус - професия Изясняване мотивите на туристите при избора на туристическо пътуване. - релаксация - познавателни мотиви - нови запознанства - здравословни причини - спорт - пазаруване - гастрономически интереси Обобщаване резултатите.	30

2.	<p>Познава възможностите за провеждане на различни форми на анимация.</p> <p>Умее да подбере най-подходящите видове анимация за съответния туристически контингент, задоволяващи най-пълно интересите на туристите.</p>	40
3.	<p>Познава и умее да прилага средствата за реклама в туризма и начините за въздействие.</p>	30